

Ukraina: Hva kan vi lære av krigen og hva vil avgjøre den?

Professor i internasjonale relasjoner, Stig Jarle Hansen, skriver for *Forsvarets forum* om hva han mener er viktige lærdommer fra Ukraina-krigen, og hva han tror vil avgjøre den. Teksten hans kretser rundt fire myter han mener å finne i vestlig dekning av krigen.

Hansen påpeker innledningsvis at diskusjonen om Ukraina i vestlige medier er basert på følelser, samt påvirket både av sjåvinisme og «ønskedrømming fra vestlig side». Han mener mange fort kan «undervurdere Russland og overvurdere våre egne kapasiteter».

Professoren legger med utgangspunkt i fire myter frem det han mener er noen sentrale lærdommer fra krigen mot Ukraina:

Fire myter om den russiske angrepskrigen mot Ukraina

For det første: Professoren avviser at Putin og russisk krigsplanlegging er «irrasjonell», eller «syk». Putins strategi i begynnelsen av krigen slo feil, sier professoren, men den var ikke nødvendigvis «gal» av den grunn. Han peker på at Volodymyr Zelenskyj har uttalt at han bare var minutter unna å bli drept, og mener dette er et tegn på at den russiske strategien var nærmere å lykkes enn mange tror. Professoren mener Russland har en leder som analyserer konsekvenser av handlingene sine, det vil si rasjonelle kalkulasjoner der elementer som Natos atomavskrekking spiller inn, sammen med de militære erfaringene Putins støttespillere har. Dessuten mener han første del av felttoget i Ukraina viser at spesialstyrker og hybridkrigføring har begrensninger.

For det andre: Professoren skriver at det er en myte at droner og langtrevkende missiler vil dominere fremtidens kriger. Her viser han blant annet til de relativt billige tyrkiskproduserte Bayraktar-dronene som var viktige i begynnelsen av krigen, men som ble mindre viktig som angrepsvåpen når konflikten forandrer seg til stillingskrig og fokus på frontlinjen. Dermed var likevel ikke dronene en «game-changer», skriver han, selv om de har vært viktige. Han skriver videre at Russlands artilleri også har vært viktig, og at de kan forklare noe av framgangen de russiske styrkene har hatt «på tross at man igjen ikke hadde den 3:1-overlegenheten (tre angripende soldater per forsvarende soldat, red.anm.) i infanteri man skulle forvente i slik krigføring». Han legger til at artilleriet fungerer best i en situasjon hvor frontlinjene beveger seg sakte, men at logistikken til disse systemene er sårbare.

For det tredje: Professoren avviser myten om at reserveavdelinger ikke teller i moderne krig, og at man kan støtte seg kun på spesialsoldater. I krigens første fase var de russiske styrkene i hovedsak yrkessoldater og spesialisstyrker, mens de ukrainske forsvarerne i stor grad reservister, og de sistnevnte var avgjørende for å bestemme krigens utvikling, skriver professoren. I dag er en stor andel av de russiske styrkene i Donbass vernepliktige fra området selv, hvor titusenvis har blitt innrullert i styrkene som forsvarer «folkerepublikkene», og uten disse hadde ikke russisk imperialisme kunnet konsentrere sine styrker slik de gjør, for nye offensiver i Donbass. Professoren skriver: «Ukraina-krigen har vist viktigheten av reservister og begrensingene i bruk av både yrkessoldater og spesialsoldater. Dette etter tiår der det å ha reserver har blitt nedprioritert i Vesten og i Norge.»

For det fjerde: Den siste myten professoren avviser er at «verden er samlet mot Russland» og han skriver at «verden sitter hovedsakelig på gjerdet». Videre skriver han at landene

som stiller seg nøytrale «inkluderer verdens største økonomi (Kina), verdens tredje største økonomi (India), verdens syvende største økonomi (Indonesia) og verdens niende største økonomi (Brasil), hvis man ser på kjøpekrafts justerte bruttonasjonalprodukt.» Han mener Europa ikke har stått samlet, og at Saudi Arabia har sviktet USA i konflikten. Han skriver at EU opplever en tredeling, hvor de nordiske landene har en fastere linje for Kiev-regjeringa og for USAs linje, mens Tyskland, Italia, Frankrike, Spania, Kroatia og Slovenia har en mykere, «mellomliggende» holdning. Han mener Russland har mange muligheter og god tid til å omstille økonomien sin, før alle EU-landene gjør seg reelt uavhengige fra russisk gass.

Hva han mener vil avgjøre krigen

Professoren slår fast at sanksjonene ikke vil stanse krigen. Han mener både Russlands og Ukrainas muligheter til å vinne avhenger av deres evne og vilje til å føre krigen videre. Han mener det er hvor mange styrker Ukraina og Russland greier å mobilisere og hvor mye utstyr man kan sette i felt som blir avgjørende, og at Ukraina er avhengig av vestlige forsyninger av ammunisjon og våpensystemer. Han skriver at Russland, tross sin større befolkning, er numerisk underlegne i Ukraina, og dette er ikke på grunn av tap, men manglende evne til å mobilisere tropper i det som i egentlig fortsatt er et militært system avhengig av vernepliktige.

Han konkluderer slik: «Når alt kommer til alt, er dette en industriell krig av en type som verden ikke har sett på lenge, og det viktigste spørsmålet som avgjør dette over tid er nettopp vestens forsyningsevne og vilje mot Russlands lagerbeholdninger og evne til å etterforsyne sine egne tropper og sette opp nye avdelinger. Dette kappløpet er langt ifra så enkelt å vinne som mange vil tro, både i Russland og Vesten.»

Kommentar

Vår kommentar til professorens påviste myter og hans konklusjon, er at han langt på vei bekrefter kommunistenes analyse. Det viktigste i krig er ikke våpen men folk, og dermed er moral (vilje) avgjørende. Han legger vekt på reservistene, på stridende fra folket selv, og nedtoner viktigheten både av yrkesmilitære spesialstyrker og moderne våpensystemer. Selvsagt er våpen viktige i krig, men poenget er at også professoren ser at den avgjørende faktoren er folket selv. Videre stikker han hull på vestlig propaganda mot russisk imperialisme, både i propagandaen om Putin som «gal» og Russland som «isolert».

Til sist slår professoren også korrekt fast at krigen vil bli langvarig, og dermed får vi igjen stadfestet at krigene i vår tid får karakter av folkekriger, enten i maoistisk forstand, det vil si kriger hvor massene mobiliseres under kommunistpartiets ledelse, eller «folkekrig» i borgerlig forstand, kriger som involverer hele folket. Verken droner eller andre våpensystemer endrer dette, og kanskje snarere tvert om: moderne krigsteknikk forsterker massenes rolle i krigen. For å si det enkelt gjør for eksempel droner det mulig for hvem som helst å bli stridende, så lenge de kan bruke en datamaskin eller en liten konsoll.

Kort sagt åpner professoren for å forstå krigen mer korrekt: Russisk imperialisme har invadert Ukraina for å gjenvinne kontrollen over hele eller deler av landet, og yankee-imperialismen vil slå dem tilbake, også de for å undertrykke og utbytte folk og land, ved hjelp av sine lakeier i Kiev. Og, enda viktigere, krigen bekrefter proletarietets militærteori; folkekrigen, ved å vektlegge moral og mobilisering av massene som avgjørende, i strid med borgerlig militærteori som fokuserer ensidig på moderne våpen.

Referanse

[Hva kan vi lære av Ukraina-krigen? Og hva vil avgjøre den?](#)